

Ministerie van Economische Zaken
en Klimaat

> Retouradres Postbus 20401 2500 EK Den Haag

De Voorzitter van de Tweede Kamer
der Staten-Generaal
Binnenhof 4
2513 AA DEN HAAG

**Directie Europese en
Internationale Zaken**

Bezoekadres

Bezuidenhoutseweg 73
2594 AC Den Haag

Postadres

Postbus 20401
2500 EK Den Haag

Overheidsidentificatienr

00000001003214369000

T 070 379 8911 (algemeen)

F 070 378 6100 (algemeen)

www.rijksoverheid.nl/ezk

Ons kenmerk

DEIZ / **Fout! Onbekende**

naam voor
documenteigenschap.

Bijlage(n)

1

Datum 19 februari 2019
Betreft Onderzoek Planbureau voor de Leefomgeving naar het
kortetermijneffect van een *no deal* Brexit op het concurrentievermogen
van bedrijfstakken in Nederlandse provincies

Geachte Voorzitter,

Hierbij bied ik uw Kamer, mede namens de minister van Buitenlandse Zaken, het onderzoek van het Planbureau voor de Leefomgeving (PBL) aan naar het kortetermijneffect van een *no deal* Brexit op het concurrentievermogen van 60 bedrijfstakken in de 12 Nederlandse provincies. Het PBL heeft op verzoek van het Ministerie van Economische Zaken en Klimaat dit onderzoek uitgevoerd, in aanvulling op het eerdere onderzoek over het effect van Brexit op de gemiddelde concurrentiepositie van bedrijfstakken in de Nederlandse provincies.¹

Het PBL heeft onderzocht wat het initiële effect is van een *no deal* Brexit, waarbij wordt teruggevallen op WTO-tarieven, op de concurrentiepositie van bedrijfstakken in Nederlandse provincies in vergelijking met de concurrentiepositie van hun nationale en internationale concurrenten. Het gaat hier om het effect direct na terugtrekking, nog voordat bedrijven, consumenten en overheden hun gedrag hierop hebben aangepast. Dit scenario betreft een *no deal* Brexit, waarbij geen rekening wordt gehouden met kortetermijndisrupties, zoals een chaotische situatie aan de grens of (zeer) beperkte of geen markttoegang.² Hierdoor kunnen de gevolgen van een *no deal* Brexit mogelijk groter uitpakken voor sommige bedrijfstakken dan het PBL heeft onderzocht. Het PBL laat daarnaast enkel de resultaten zien voor bovengemiddeld grote bedrijfstakken die bovengemiddeld grote gevolgen ondervinden van een *no deal* Brexit op hun concurrentiepositie.

De concurrentiepositie van een bedrijfstak in een regio verslechtert als de kosten³ harder stijgen dan die van concurrenten in dezelfde bedrijfstak in een andere regio als gevolg van een *no deal* Brexit. In het onderzoek concludeert het PBL dat de concurrentiepositie van de voedingsmiddelenindustrie verslechtert met 4,7% als gevolg van een *no deal* Brexit. In mindere mate verslechteren ook de

¹ https://www.pbl.nl/sites/default/files/cms/presentaties/PBL2018_Brexit-gevolgen-voor-de-concurrentiepositie-van-bedrijfstakken-in-Nederlandse-regios.pdf

² Bijvoorbeeld (zeer) beperkte markttoegang in de dienstensectoren of van toegang van Nederlandse vissers tot Britse wateren.

³ De kosten staan gelijk aan een ophoging van de kostprijs en daarmee een afname van de winstmarge van bedrijven, als gevolg van (non-)tarifaire handelsbelemmeringen door Brexit.

concurrentieposities van zowel de chemische industrie, de landbouw⁴ en de groothandel en handelsbemiddeling met 0,8%.

In de dienstverlening zien de bedrijfstakken financiële diensten, telecom en reisorganisaties een versterking van hun concurrentiepositie met respectievelijk 0,3%, 0,3% en 0,2%, volgens het PBL. De verbetering van de concurrentiepositie in enkele bedrijfstakken wil echter niet zeggen dat deze bedrijfstakken er ook daadwerkelijk op vooruit gaan in het scenario van een *no deal* Brexit. De verbetering in de concurrentiepositie betekent dat de productie- en/of verkoopkosten van deze bedrijfstakken slechts minder hard stijgen dan die van hun concurrenten. Dit onderzoek heeft vervolgens niet het effect van deze stijgende kosten op de verkoopprijs onderzocht, waardoor er geen inschatting gemaakt kan worden van de gevolgen voor de winstmarges van deze bedrijfstakken.

Het onderzoek biedt aanvullende inzichten over de kortetermijneffecten van een *no deal* Brexit op de concurrentiepositie van bedrijfstakken in Nederlandse provincies. Dit biedt aanknopingspunten voor bedrijven om zich voor te bereiden op een *no deal* Brexit. Daarmee sluiten de bevindingen aan bij de boodschap van de lopende publiekscampagne gericht op ondernemers, waarin het belang van een goede voorbereiding wordt benadrukt.

Het kabinet bereidt zich onverminderd voor op een *no deal* Brexit (zie onder meer Kamerstuk 23987, nr. 304). Het kabinet blijft zich ook actief inzetten om het bedrijfsleven te informeren over het belang van het treffen van voorbereidingen op de terugtrekking van het Verenigd Koninkrijk uit de EU, inclusief op het *no deal* scenario. Zo is naast de nationale campagne voor ondernemers, onder meer voor het bedrijfsleven het Brexit loket opgericht, de Brexit Impact Scan ontwikkeld, worden Brexit Vouchers aangeboden en worden bedrijfsevenementen over Brexit georganiseerd in heel het land. Over het onderzoek van PBL zal naar bedrijven gecommuniceerd worden via de daarvoor geschikte kanalen.

Hoogachtend,

mr. drs. M.C.G. Keijzer
Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat

⁴ Teelt van gewassen, veeteelt en jacht